A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (hatodik tanács)

2020. november 26.*

„Előzetes döntéshozatal – Az eljárási szabályzat 99. cikke – Fogyasztóvédelem – 93/13/EGK irányelv – 3. cikk és 6–8. cikk – 2008/48/EK irányelv – 22. cikk – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek – A nemzeti bíró által hivatalból folytatott vizsgálat – Nemzeti fizetési meghagyásos eljárás”

A C-807/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sofiyski rayonen sad (szófiai kerületi bíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2019. november 4-én érkezett, 2019. november 4-i határozatával terjesztett elő

a **„DSK Bank” EAD**,

a **„FrontEx International” EAD**

által indított eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, C. Toader (előadó) és M. Safjan bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a „DSK Bank” EAD képviseletében V. Mihneva, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében Y. G. Marinova, G. Goddin és N. Ruiz García, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: bolgár.

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 6–8. cikkének, valamint a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 133., 66. o.; helyesbítések: HL 2009. L 207., 14. o.; HL 2010. L 199., 40. o.; HL 2011. L 234., 46. o.) 22. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a DSK Bank és a FrontEx International, valamint az eljárásban félként részt nem vevő fogyasztók közötti fizetési meghagyásos eljárások keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 93/13 irányelv

3 A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

4 Ezen irányelv 6. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.

(2) A tagállamok a szükséges intézkedések megtételével gondoskodnak arról, hogy ha a szerződés szoros kapcsolatban áll a tagállamok területével, a fogyasztó ne veszítse el az ezen irányelv által biztosított védelmet annak következtében, hogy nem tagállam jogát jelölik ki a szerződésre alkalmazandó jogként.”

5 Az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

6 Ugyanezen irányelv 8. cikke kimondja:

„A tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak.”

A 2008/48 irányelv

7 A 2008/48 irányelv (9) és (10) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(9) Teljes harmonizációra van szükség annak biztosítására, hogy a Közösségben valamennyi fogyasztó érdekeit magas szinten és egyenlő módon védelmezzék, illetve hogy valódi belső piacot lehessen létrehozni. Ezért a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy vezethetnek be olyan nemzeti rendelkezéseket, amelyek eltérnek az ezen irányelvben meghatározottaktól. Ilyen korlátozás azonban csak olyan esetben alkalmazandó, amikor harmonizált rendelkezések szerepelnek ebben az irányelvben. Ilyen harmonizált rendelkezések hiányában a tagállamok szabadon tarthatnak fenn vagy vezethetnek be nemzeti jogszabályokat. Ennek megfelelően a tagállamok például fenntarthatnak vagy bevezethetnek nemzeti rendelkezéseket az eladó vagy a szolgáltatást nyújtó és a hitelező egyetemleges felelősségére vonatkozóan. A tagállamok számára biztosított ezen lehetőség további példáját alkothatják az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek fenntartják vagy bevezetik az adásvételi vagy szolgáltatásnyújtási szerződés felmondásának jogát, amennyiben a fogyasztó a hitelmegállapodástól való elállás jogát gyakorolja. E tekintetben a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a nyílt végű hitelmegállapodások esetében olyan minimális időszakot állapítsanak meg, amelynek a törlesztés hitelező általi kérelmezésének időpontja és a hitel törlesztésének időpontja között el kell telnie.

(10) Az ezen irányelvben szereplő meghatározások kijelölik a harmonizáció alkalmazási körét. A tagállamoknak az irányelv rendelkezései végrehajtására vonatkozó kötelezettségét éppen ezért az irányelvnek az e meghatározások által kijelölt alkalmazási körére kell korlátozni. Ezen irányelv ugyanakkor – a közösségi jognak megfelelően – nem érinti ezen irányelv rendelkezéseinek tagállamok általi alkalmazását olyan területekre, amelyek kívül esnek az irányelv alkalmazási körén. […]”

8 Ezen irányelv „A hitelmegállapodásokban feltüntetendő információk” című 10. cikkének (2) bekezdése számos olyan elemet tartalmaz, amelyeket a hitelmegállapodásnak világosan és tömören tartalmaznia kell.

9 Az említett irányelv 17. cikke a következőket írja elő:

„(1) A hitelmegállapodás szerinti hitelezői jogoknak vagy magának a hitelmegállapodásnak harmadik személyre történő engedményezése esetén a fogyasztó az eredeti hitelezővel szembeni bármilyen követelése tekintetében az engedményes ellen jogosult keresetet benyújtani, ideértve az ellentételezést is [helyesen: az engedményessel szemben érvényesítheti az őt az eredeti hitelezővel szemben megillető kifogásokat, ideértve az ellenkövetelések beszámítását is], ha ez az érintett tagállamban megengedett.

(2) A fogyasztót kizárólag akkor nem kell tájékoztatni az (1) bekezdésben említett engedményezésről, ha az eredeti hitelező az engedményessel megállapodva továbbra is hitelezőként jár el a fogyasztó felé.”

10 Ugyanezen irányelv 22. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Amennyiben ez az irányelv harmonizált rendelkezéseket tartalmaz, a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy a nemzeti jogukba nem vezethetnek be az ebben az irányelvben meghatározottaktól eltérő rendelkezéseket.”

A bolgár jog

A GPK

11 A grazhdanski protsesualen kodeks (polgári perrendtartás, a továbbiakban: GPK) DV 2019. október 22-i 83. számában közzétett változata 410. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kérelmező fizetési meghagyás kibocsátását kérheti:

1. pénztartozásra vagy készpénzhelyettesítő eszközökre vonatkozó követelés esetén, ha a kérelem elbírálása a kerületi bíróság (Rayonen sad) hatáskörébe tartozik;

[…]

(2) A kérelemnek tartalmaznia kell a végrehajtható okirat iránti kérelmet, és eleget kell tennie a 127. cikk (1) és (3) bekezdése, valamint a 128. cikk 1. és 2. pontja szerinti követelményeknek. A kérelemben fel kell tüntetni a számlaszámot vagy más fizetési módot.”

12 A GPK 411. cikke kimondja:

„(1) A kérelmet az adós állandó lakhelye vagy székhelye szerint illetékes kerületi bírósághoz (Rayonen sad) kell benyújtani; e bíróság három napon belül hivatalból megvizsgálja az illetékességét. […]

(2) A bíróság az eljárási szempontokat érintő tárgyaláson vizsgálja meg a kérelmet, és az (1) bekezdésben előírt határidőn belül a fizetési meghagyás tárgyában végzést hoz, kivéve, ha:

1. a kérelem nem felel meg a 410. cikk követelményeinek, és a kérelmező az értesítéstől számított három napon belül nem orvosolja a szabálytalanságokat;

2. a kérelem törvénybe vagy jóerkölcsbe ütközik;

3. az adós nem rendelkezik állandó lakóhellyel vagy székhellyel a Bolgár Köztársaság területén;

4. az adós szokásos tartózkodási helye vagy tevékenységének helye nem a Bolgár Köztársaság területén található.

(3) Ha a bíróság helyt ad a kérelemnek, fizetési meghagyást bocsát ki, amelynek másolatát kézbesítik az adósnak.”

13 A 414. cikk (1) és (2) bekezdésének szövege a következő:

„(1) Az adós írásban ellentmondást nyújthat be a meghagyással szemben vagy annak egy részével szemben. A 414a. cikkben meghatározott esetek kivételével az ellentmondást nem kell indokolni.

(2) Az ellentmondást a meghagyás kézhezvételétől számított két héten belül kell benyújtani; ezt a határidőt nem lehet meghosszabbítani.”

14 Az azonnali végrehajtásról szóló 418. cikk előírja:

„(1) Ha a hitelező a kérelmet a követelés alapjául szolgáló, 417. cikk szerinti okirattal együtt nyújtja be, a bíróságtól kérheti az azonnali végrehajtás elrendelését és végrehajtható okirat kibocsátását.

(2) A végrehajtható okirat kibocsátása előtt a bíróság megvizsgálja, hogy az okirat megfelel-e az alaki követelményeknek, és megállapítja, hogy ezen okirat tanúsítja az adós felé a végrehajtható követelés fennállását.”

15 A 419. cikk (1)–(3) bekezdése szerint:

„(1) Az azonnali végrehajtás iránti kérelemnek helyt adó végzéssel szemben egyedi jogorvoslatnak van helye; e keresetet a végrehajtási meghagyás kézbesítésétől számított két héten belül kell benyújtani.

(2) Az azonnali végrehajtást elrendelő végzés elleni egyéni jogorvoslati kérelmet a kibocsátott végrehajtási meghagyás elleni ellentmondással egyidejűleg kell benyújtani; e kérelem kizárólag a 417. cikkben említett cselekményekkel kapcsolatos megfontolásokon alapulhat.

(3) Az azonnali végrehajtást elrendelő végzés elleni jogorvoslati kérelem benyújtásának nincs felfüggesztő hatálya a végrehajtásra.”

16 „A végrehajtás felfüggesztése” című 420. cikk előírja:

„(1) A fizetési meghagyással szemben benyújtott ellentmondásnak nincs felfüggesztő hatálya a végrehajtásra a 417. cikk 1–9. pontjában foglalt esetekben, kivéve, ha az adós a kötelmekről és szerződésekről szóló törvény [zakon za zadalzheniyata i dogovorite] 180. és 181. cikkében foglalt rendelkezéseknek megfelelően megfelelő biztosítékot nyújt a hitelezőnek.

(2) Amennyiben az ellentmondás benyújtására előírt határidőn belül írásbeli bizonyítékokkal alátámasztott felfüggesztés iránti kérelmet nyújtanak be, az azonnali végrehajtást elrendelő bíróság azt a (1) bekezdés értelmében vett biztosíték hiányában is felfüggesztheti.

(3) A felfüggesztés iránti kérelemre vonatkozó határozatot egyedi jogorvoslati kérelemmel lehet megtámadni.”

A GPK módosításáról és kiegészítéséről szóló törvény

17 A Zakon za izmenenie i dopalnenie na GPK (a DV 2019. december 20-i 100. száma, a továbbiakban: GPK-t módosító törvény) a következőképpen rendelkezik:

„1. § A [GPK] 7. cikke a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

»A bíróság hivatalból vizsgálja a fogyasztóval kötött szerződésben szereplő tisztességtelen feltételek fennállását. Lehetőséget biztosít a feleknek, hogy e kérdésekkel kapcsolatban észrevételeket tegyenek.«

[…]”

18 E törvény a GPK 410. cikkét a következő (3) bekezdéssel egészíti ki:

„Abban az esetben, ha a követelés fogyasztóval kötött szerződésből ered, a kérelemhez csatolni kell a szerződést, ha az írásbeli formában jelenik meg, valamennyi záradékkal és melléklettel, valamint adott esetben az alkalmazandó általános feltételekkel együtt.”

19 Az említett törvény a GPK 411. cikkének (2) bekezdését egy új 3. ponttal egészítette ki:

„A bíróság a kérelmet az eljárási szempontokkal kapcsolatos tárgyalás során megvizsgálja, és a (1) bekezdésben előírt határidőn belül meghagyást bocsát ki, kivéve, ha:

[…]

3. a kérelem a fogyasztóval kötött szerződésben szereplő tisztességtelen feltételen alapul, vagy észszerűen feltételezhető, hogy ilyen feltétel áll fenn;”

20 Ugyanezen törvény a következőképpen módosítja és egészíti ki a GPK 417. cikkét:

„1. A 2. pontban a »helyi önkormányzatok és bankok« kifejezés helyébe az »és a helyi önkormányzatok, vagy azon bank számviteli kivonata, amelyhez csatolják azt az iratot, amelyből a bank követelése származik, valamint annak minden melléklete, beleértve az alkalmazandó általános feltételeket is« szövegrész lép.

2. A 10. pontban a második mondat a következő szöveggel egészül ki: »Amennyiben az okirat biztosítékul szolgál a fogyasztóval kötött szerződésből eredő követelés tekintetében, a kérelemhez csatolni kell a szerződést, ha az írásbeli formában jelenik meg, és annak valamennyi mellékletét, beleértve az alkalmazandó általános szerződési feltételeket is.«”

21 A GPK-t módosító törvény a következőképpen egészítette ki a GPK 420. cikkének (1) és (2) bekezdését:

„(1) A fizetési meghagyással szembeni ellentmondásnak nincs felfüggesztő hatálya a végrehajtásra a 417. cikk 1–9. pontjában foglalt esetekben, kivéve, ha az adós megfelelő biztosítékot nyújt a hitelezőnek a kötelmekről és szerződésekről szóló törvény [zakon za zadalzheniyata i dogovorite] 180. és 181. cikkében foglalt módon. Amennyiben az adós fogyasztó, a biztosíték nem haladhatja meg a követelés egyharmadát.

(2) Az azonnali végrehajtást elrendelő bíróság a (1) bekezdés szerinti biztosíték hiányában is felfüggesztheti a végrehajtást, ha végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet nyújtottak be, és azt olyan igazoló dokumentumokkal támasztották alá, amelyekből kitűnik, hogy:

1. a követelés nem esedékes;

2. a követelés fogyasztóval kötött szerződés valamely tisztességtelen feltételén alapul;

3. a fogyasztóval kötött szerződés alapján járó követelés összegét tévesen számították ki.”

A fogyasztói hitelekről szóló törvény

22 A 2008/48 irányelv rendelkezéseit átültető zakon za potrebitelskia kredit (a DV 2019. február 26-i 17. száma; a fogyasztói hitelekről szóló törvény) alapügy tényállásának időpontjában alkalmazandó változatának 10. cikke az (1) bekezdésében a következőket írja elő:

„A fogyasztói hitelmegállapodást írásban kell megkötni, papíron vagy más tartós adathordozón, világos és érthető módon, és a szerződés minden elemének azonos betűtípussal, azonos formátumban és azonos betűmérettel kell megjelennie, amely nem lehet a 12-esnél kisebb méretű, a szerződést pedig két példányban, azaz a szerződésben részes felek mindegyike részére egy példányt biztosítva kell megkötni.”

23 E törvény 26. cikke értelmében:

„(1) A hitelező a hitelszerződésből eredő követelést csak akkor ruházhatja át harmadik személyre, ha a szerződés ilyen lehetőségről rendelkezik.

(2) Amennyiben a hitelező a hitelmegállapodásból eredő követelést harmadik személyre ruházza át, a fogyasztó jogosult e harmadik személlyel szemben minden olyan kifogást emelni, amelyet az eredeti hitelezővel szemben indíthat, ideértve a beszámítási kifogást is.”

24 Az említett törvény 33. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A fogyasztó késedelme esetén a hitelező csak a meg nem fizetett összeg után jogosult kamatokra; e kamatokat a késedelem időtartamára kell felszámítani.

(2) Ha a fogyasztó a hiteltörlesztés címén fizetendő részletek megfizetését illetően esik késedelembe, a késedelmi kamatok nem haladhatják meg a törvényes kamatokat.

(3) A hitelező nem tagadhatja meg a fogyasztótól a hiteltartozás részletfizetésének lehetőségét.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

25 A DSK Bankot érintő ügyben ez utóbbi a 2019. október 3-i számviteli kivonata alapján azonnali végrehajtást elrendelő fizetési meghagyás kibocsátását kérte a kérdést előterjesztő bíróságtól egy olyan fogyasztóval szemben, aki nem vesz részt félként az eljárásban.

26 A DSK Bank előadta, hogy 2018. március 8-án fogyasztói hitelszerződést kötött az említett fogyasztóval, aki 17 havi törlesztőrészlet megfizetésével van elmaradva, amelyek esedékességi időpontjai 2018. március 20. és 2019. július 20. közé estek. Ami az utolsó esedékes átutalást illeti, a megjelölt összeg magasabb volt a korábbiaknál, vagyis 564,44 bolgár leva (BGN) (hozzávetőleg 288 euró), 167,23 BGN (hozzávetőleg 85 euró) helyett, anélkül hogy e tekintetben bármilyen magyarázattal szolgáltak volna.

27 A DSK Bank egy másik, 2018. február 25-én kötött fogyasztói hitelszerződés másolatát is benyújtotta, amelynek célja mobiltelefon vásárlása és egy olyan életbiztosítás díjának finanszírozása volt, amelynek kedvezményezettje a bank. E szerződés tartalmazza a hitel megszerzésének és visszafizetésének feltételeit, nevezetesen a 18 havi törlesztőrészlet megfizetését, valamint az általános feltételeket, és tartalmazza a fogyasztó aláírását.

28 A FrontEx Internationalra vonatkozó ügyben ez utóbbi azt állítja, hogy a City Cash nevű társaság követelésének engedményezésére vonatkozó szerződéssel ő követelést szerzett egy olyan fogyasztóval szemben, aki e társasággal 2016. július 15-én kötött hitelszerződést. A Frontex International az előterjesztő bírósághoz fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet nyújtott be e fogyasztóval szemben, anélkül, hogy bármilyen iratot benyújtott volna.

29 Az előterjesztő bíróság az előtt folyamatban lévő mindkét ügyben azt vélelmezi, hogy a fogyasztói kölcsönszerződések tisztességtelen feltételeket tartalmaznak, és szeretné megvizsgálni a követelések alapjául szolgáló szerződéseket.

30 Mindazonáltal, először is megjegyzi, hogy a bolgár jog szerint a fizetési meghagyásos eljárásokat gyorsított és egyoldalú módon folytatják le, így a fizetési meghagyást tartalmazó határozat meghozatala előtt a fogyasztónak nincs lehetősége arra, hogy ellentmondással éljen.

31 Másodszor, e bíróság a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária) ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, amelyből többek között egyrészt az tűnik ki, hogy a GPK 410. cikke szerinti fizetési meghagyásos eljárás keretében a bíróság nem szerez be bizonyítékokat, mivel az eljárás célja nem magának a követelés fennállásának a megállapítása, hanem csupán annak vizsgálata, hogy e követelést vitatják-e, másrészt pedig az, hogy a GPK 417. cikke szerinti eljárásban a bíróság a felperes által benyújtott irat alapján dönt, és e bíróság az e cikkben említett iratokon felül más iratokat nem vizsgálhat.

32 Harmadszor, az említett bíróság kifejti, hogy a Sofiyski rayonen sad (szófiai kerületi bíróság, Bulgária) bíráinak munkaterhére tekintettel e bírák nem tudják ellenőrizni, hogy a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmekhez csatolt fogyasztói hitelmegállapodásokban tisztességtelen feltételek szerepelnek-e.

33 E körülmények között a Sofiyski rayonen sad (szófiai kerületi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az […] uniós fogyasztóvédelmi jog vagy egyéb alapvető jogok megsértésének minősül-e önmagában az a körülmény, hogy valamely nemzeti bíróság munkaterhe jelentősen meghaladja az azonos fokon eljáró többi bíróság munkaterhét, és az előbbi bíróság bírája ezért nem tudja egyszerre azon elé terjesztett okiratokat is megvizsgálni, amelyek alapján ideiglenes végrehajtást kell vagy lehet elrendelni, és határozatait észszerű időn belül meghozni?

2) Meg kell-e tagadnia a nemzeti bíróságnak olyan határozatok meghozatalát, amelyek végrehajtást eredményezhetnek, ha a fogyasztó nem él ellentmondással, amennyiben a nemzeti bíróság részéről alapos gyanú merül fel arra vonatkozóan, hogy a kérelem egy fogyasztói szerződésben alkalmazott tisztességtelen feltételen alapul, és az ügy iratai nem tartalmaznak ezt alátámasztó, megcáfolhatatlan bizonyítékokat?

3) A második kérdésre adandó nemleges válasz esetén a nemzeti bíróság – ha részéről az említett gyanú merül fel – felhívhatja-e az eladónak vagy szolgáltatónak minősülő szerződő felet további bizonyítékok benyújtására, jóllehet a nemzeti jog szerint a kötelezett ellentmondása hiányában nem rendelkezik ilyen hatáskörrel olyan eljárásban, amelyben esetleg végrehajtható határozatot hoznak?

4) A fogyasztói jogot harmonizáló irányelvekkel összefüggésben olyan esetekben is alkalmazni kell-e az […] uniós jog által bevezetett, bizonyos körülményeknek a nemzeti bíróság által hivatalból történő megállapítására vonatkozó követelményeket, amelyekben a nemzeti jogalkotó olyan nemzeti törvény útján biztosít szélesebb körű védelmet (több jogot) a fogyasztóknak, amely törvény egy ilyen szélesebb körű védelem biztosítását lehetővé tevő irányelv rendelkezését ülteti át?”

34 A kérdést előterjesztő bíróság továbbá kérte a Bíróságot, hogy a jelen ügyet eljárási szabályzata 105. cikkének (1) bekezdése alapján gyorsított eljárásban bírálja el.

A Bíróság előtti eljárásról

35 A Bíróság elnökének 2019. december 3-i határozatával az ügynek a Bíróság eljárási szabályzata 105. cikkének (1) bekezdése szerinti gyorsított eljárásban való elbírálása iránti kérelmet elutasították.

36 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy egyrészt az a követelmény, hogy biztosítani kell az előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő alapeljárások gyors rendezését a nemzeti jognak megfelelően, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy igazolja az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése szerinti gyorsított eljárás alkalmazását (lásd: a Bíróság elnökének 2015. december 23-i Vilkas végzése, C-640/15, nem tették közzé, EU:C:2015:862, 8. pont; 2016. június 8-i Garrett Pontes Pedroso végzése, C-242/16, nem tették közzé, EU:C:2016:432, 14. pont).

37 Másrészt, még ha az adós fogyasztó is, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egyszerű gazdasági érdekek – bármily fontosak és jogosak is – önmagukban nem igazolhatják a gyorsított eljárás alkalmazását (2018. április 10-i Del Moral Guasch végzés, C-125/18, nem tették közzé, EU:C:2018:253, 11. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 Ugyanígy sem a jogalanyok azon egyszerű érdeke – bármily fontos és jogos is –, hogy a lehető legrövidebb időn belül meghatározzák az uniós jogból eredő jogaik terjedelmét, sem pedig az alapügy gazdasági vagy szociális szempontból érzékeny jellege nem vonja maga után azt, hogy e jogalanyoknak a Bíróság eljárási szabályzata 105. cikkének (1) bekezdése értelmében vett rövid határidőn belüli kezelése szükséges legyen (lásd: 2016. április 13-i Indėlių ir investicijų draudimas végzés, C-109/16, nem tették közzé, EU:C:2016:267, 8. és 9. pont; 2016. február 15-i Anisimovienė és társai végzés, C-688/15, nem tették közzé, EU:C:2016:92, 8. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 A Bíróság Hivatalához 2020. június 3-án érkezett, 2020. május 28-i végzésével a kérdést előterjesztő bíróság pontosítja a GPK-nak a GPK-t módosító törvénnyel elfogadott és 2019. december 24-én hatályba lépett jogszabályi módosításait. A Bíróság elnöke 2020. június 22-i határozatával e végzést iktatta az ügy irataiba, és tájékoztatás céljából arról értesítette a feleket és az érdekelteket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

40 Eljárási szabályzatának 99. cikke értelmében a Bíróság, ha az előzetes döntéshozatalra terjesztett kérdésre a válasz egyértelműen levezethető az ítélkezési gyakorlatból, vagy ha az előzetes döntéshozatalra elé terjesztett kérdésre adandó válasz nem enged teret semmilyen észszerű kétségnek, az előadó bíró javaslatára és a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor indokolt végzéssel határozhat.

41 A jelen előzetes döntéshozatalra utalás keretében e rendelkezést kell alkalmazni.

Az első kérdésről

42 Első kérdésével az előterjesztő bíróság arra szeretne választ kapni, hogy az uniós jogot úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a fizetési meghagyás iránti kérelmet elbíráló nemzeti bíró nem vizsgálja meg az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés valamely kikötésének esetlegesen tisztességtelen jellegét olyan gyakorlati nehézségek miatt, mint a rá háruló munkateher.

43 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy amint az az ítélkezési gyakorlatból következik, a 93/13 irányelvből eredő jogok hatékony védelme csak akkor biztosítható, ha a nemzeti eljárási rendszer a fizetési meghagyásos eljárás vagy a fizetési meghagyás végrehajtása iránti eljárás keretében lehetővé teszi az érintett szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének bíróság általi, hivatalból történő értékelését (2018. szeptember 20-i EOS KSI Slovensko ítélet, C-448/17, EU:C:2018:745, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Abban az esetben, ha a fizetési meghagyás kibocsátására irányuló eljárás keretében eljáró nemzeti bíróság az alapügyhöz hasonlóan maga állapítja meg, hogy a szóban forgó szerződések feltételeinek tisztességtelen jellegét vizsgálni kell, tényleges lehetőséggel kell rendelkeznie e vizsgálat lefolytatására.

44 Arra is emlékeztetni kell, hogy a tagállamokban az igazságszolgáltatás megszervezése, ideértve az ügyek elosztására vonatkozó rendelkezéseket is, ez utóbbiak hatáskörébe tartozik. Mindazonáltal e hatáskörük gyakorlása során a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket (lásd ebben az értelemben: 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 Így a munkateherrel kapcsolatos esetleges gyakorlati nehézségek nem igazolhatják az uniós jog alkalmazásának mellőzését. Az uniós jogi rendelkezéseket – hatáskörének keretei között – alkalmazni köteles nemzeti bíróságok mindegyike köteles biztosítani e normák teljes érvényesülését (lásd ebben az értelemben: 1978. március 9-i Simmenthal ítélet, 106/77, EU:C:1978:49, 21. pont; 2014. szeptember 11-i A ítélet, C-112/13, EU:C:2014:2195, 36. pont).

46 Következésképpen az a tény, hogy valamely nemzeti bíróság sokkal nagyobb munkateherrel rendelkezik, mint más, azonos fokon eljáró bíróságok, nem mentesíti az e bírósághoz tartozó bírákat az uniós jog hatékony és teljes körű alkalmazásának kötelezettsége alól.

47 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a fizetési meghagyás iránti kérelmet elbíráló nemzeti bíró nem vizsgálja meg az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés valamely feltételének esetlegesen tisztességtelen jellegét olyan gyakorlati nehézségek miatt, mint a rá háruló munkateher.

A második és harmadik kérdésről

48 Második és harmadik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a fizetési meghagyás iránti kérelem tárgyában eljáró nemzeti bíró, amennyiben vélelmezi, hogy e kérelem a fogyasztói kölcsönszerződésben szereplő, a 93/13 irányelv értelmében vett tisztességtelen feltételen alapul, a fogyasztó ellentmondásának hiányában további információkat kérhet a hitelezőtől e feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének vizsgálata céljából.

49 A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a tisztességtelen szerződéses feltételek nem kötik a fogyasztót. Ezenkívül, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, az eladókkal vagy szolgáltatókkal szemben kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók számára biztosított védelemhez fűződő közérdek jellegére és fontosságára tekintettel a 93/13 irányelv – amint az 7. cikkének az irányelv huszonnegyedik preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből következik – arra kötelezi a tagállamokat, hogy rendelkezzenek megfelelő és hatékony eszközökről annak érdekében, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2020. július 9-i Raiffeisen Bank és BRD Groupe Societé Générale ítélet, C-698/18 és C-699/18, EU:C:2020:537, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Bíróságnak már volt alkalma határozni a 93/13 irányelv 6. és 7. cikkének értelmezéséről a nemzeti bírónak a nemzeti fizetési meghagyásos eljárások keretében hivatalból gyakorolt hatáskörét illetően.

51 Bár a nemzeti bíró hivatalból köteles vizsgálni a 93/13 irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozván a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató közötti egyenlőtlen helyzetet, ennek az a feltétele, hogy a rendelkezésére kell, hogy álljanak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek. Amint azt a Bíróságnak már volt alkalma pontosítani, ezek az indokok érvényesek a fizetési meghagyásos eljárásra is (lásd ebben az értelemben: 2018. szeptember 13-i Profi Credit Polska ítélet, C-176/17, EU:C:2018:711, 42. és 43. pont; 2020. március 11-i Lintner ítélet, C-511/17, EU:C:2020:188, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 E tekintetben, ha a fizetési meghagyásos eljárásban eljáró nemzeti bíró elé terjesztett iratanyagban foglalt jogi és ténybeli elemek komoly kétségeket vetnek fel egyes feltételek tisztességtelen jellegét illetően, amelyekre a fogyasztó nem hivatkozott, viszont amelyek kapcsolatban állnak a jogvita tárgyával, anélkül azonban, hogy e kérdésben végleges értékeléseket lehetne kialakítani, és e bíró úgy véli, hogy értékelni kell e feltételek tisztességtelen jellegét, az ő feladata, hogy ezen iratanyag

kiegészítése érdekében szükség esetén hivatalból bizonyítást vegyen fel az iratanyag kiegészítése céljából, a kontradiktórius eljárás elvének tiszteletben tartásával felhívva a feleket, hogy adják meg neki az ehhez szükséges felvilágosításokat és iratokat. Ebből következik, hogy a nemzeti bíró hivatalból köteles bizonyításfelvételt elrendelni, amennyiben az említett ügyiratokban már szereplő jogi és ténybeli elemek komoly kétségeket vetnek fel egyes feltételek tisztességtelen jellegét illetően (lásd ebben az értelemben: 2020. március 11-i Lintner ítélet, C-511/17, EU:C:2020:188, 37. és 38. pont).

53 Ily módon ebből az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a jelen esetben, ha a nemzeti bíró, aki a 93/13 irányelv értelmében vett fogyasztói szerződésből eredő követelésen alapuló fizetési meghagyás iránti kérelmet bírál el, vélelmezi, hogy e feltételek tisztességtelenek, anélkül hogy lehetősége lenne az említett feltételek végleges értékelésére, a fogyasztó ellentmondása hiányában, szükség esetén hivatalból is kérheti a hitelezőtől az e feltételek esetleges tisztességtelenségének értékeléséhez szükséges bizonyítékokat.

54 A fenti megfontolásokra tekintettel a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, hogy a fizetési meghagyás iránti kérelem tárgyában eljáró nemzeti bíró, amennyiben vélelmezi, hogy e kérelem a 93/13 irányelv értelmében a fogyasztói kölcsönszerződésben szereplő tisztességtelen feltételen alapul, a fogyasztó ellentmondásának hiányában is kérheti a hitelezőtől további információk nyújtását, e feltétel esetleges tisztességtelenségének vizsgálata érdekében.

A negyedik kérdésről

55 Elöljáróban meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az előterjesztő bíróság e negyedik kérdést a fogyasztói hitelekről szóló törvény 10. cikkének (1) bekezdésére – amely a szerződésben alkalmazott betűtípus minimális méretét határozza meg –, e törvénynek a fogyasztónak a követelés engedményezéséhez való hozzájárulását megkövetelő 26. cikkére, és az említett törvény 33. cikkére tekintettel teszi fel, amely a késedelmi kamatokat a törvényes kamatok összegére korlátozza.

56 Jóllehet mind a 93/13 irányelv, mind pedig a 2008/48 irányelv alkalmazandó az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó által kötött olyan szerződésekre, mint például az előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő két alapügyben szereplő fogyasztói kölcsönszerződések, amint arra a Bizottság írásbeli észrevételeiben rámutatott, az előterjesztő bíróság által hivatkozott nemzeti rendelkezések nem tekinthetők úgy, mint amelyek a 2008/48 irányelvet ültetik át.

57 Meg kell ugyanis állapítani, hogy a 2008/48 irányelv nem valósított meg harmonizációt sem a bankok számviteli kivonatainak területén, sem a követelések engedményezésére vonatkozó szerződéseket illetően, mint olyan elemeket illetően, amelyek lehetővé teszik a fogyasztói hitelmegállapodásból eredő követelések behajtását (lásd ebben az értelemben: 2018. november 28-i PKO Bank Polski végzés, C-632/17, EU:C:2018:963, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

58 Ami viszont a 93/13 irányelvet illeti, megjegyzendő, hogy annak 1. cikkének értelmében az irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit. Ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint valamely feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a felek jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára. Ezenkívül ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és 5. cikke előírja azt a követelményt, hogy a szerződési feltételeknek világosaknak és érthetőknek kell lenniük.

59 Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett kérdésre kizárólag a 93/13 irányelv rendelkezéseire figyelemmel kell választ adni.

60 Negyedik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelvnek az ezen irányelv 6. és 7. cikkével összefüggésben értelmezett 3. és 8. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hivatalból történő vizsgálata keretében, amelyet a nemzeti bíró annak megállapítása érdekében végez, hogy jelentős egyenlőtlenség áll-e fenn az e szerződés alapján a felekre háruló kötelezettségek között, e bíró figyelembe veheti az olyan nemzeti rendelkezéseket is, amelyek magasabb szintű védelmet biztosítanak a fogyasztóknak, mint ezen irányelv rendelkezései.

61 A 93/13 irányelv 8. cikkből az következik, hogy a tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak az EUSZ-Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket is, annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak. Így tehát ezen irányelv minimális harmonizációt valósít meg. Egyrészt, valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelésekor figyelembe kell venni a szabályozási hátteret, amely e feltétellel együtt határozza meg a felek jogait és kötelezettségeit (2020. szeptember 10-i A ítélet [Szociális szállás albérletbe adása], C-738/19, EU:C:2020:687, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 Másrészt, annak megállapításához, hogy valamely feltétel a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben „jelentős egyenlőtlenséget” idéz-e elő a fogyasztó kárára, különösen a nemzeti jognak a felek ez irányú megállapodása hiányában irányadó szabályait kell figyelembe venni. Ilyen összehasonlító vizsgálat alapján ítélheti meg a nemzeti bíró, hogy adott esetben a szerződés mennyiben hozza a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe a fogyasztót (lásd ebben az értelemben: 2017. január 26-i Banco Primus ítélet, C-421/14, EU:C:2017:60, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

63 A fenti megfontolásokra tekintettel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelvnek az ezen irányelv 6. és 7. cikkével összefüggésben értelmezett 3. és 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hivatalból történő vizsgálata keretében, amelyet a nemzeti bíró annak megállapítása érdekében végez, hogy jelentős egyenlőtlenség áll-e fenn az e szerződés alapján a felekre háruló kötelezettségek között, e bíró figyelembe veheti az olyan nemzeti rendelkezéseket is, amelyek magasabb szintű védelmet biztosítanak a fogyasztóknak, mint az említett irányelv rendelkezései.

A költségekről

64 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

1) Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a fizetési meghagyás iránti kérelmet elbíráló nemzeti bíró nem vizsgálja meg az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés valamely feltételének esetlegesen tisztességtelen jellegét, olyan gyakorlati nehézségek miatt, mint a rá háruló munkateher.

2) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az, hogy a fizetési meghagyás iránti kérelem tárgyában eljáró nemzeti bíró, amennyiben vélelmezi, hogy e kérelem a 93/13

irányelv értelmében a fogyasztói kölcsönszerződésben szereplő tisztességtelen feltételen alapul, a fogyasztó ellentmondásának hiányában is kérheti a hitelezőtől további információk nyújtását, e feltétel esetleges tisztességtelenségének vizsgálata érdekében.

3) **A 93/13 irányelvnek az ezen irányelv 6. és 7. cikkével összefüggésben értelmezett 3. és 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hivatalból történő vizsgálata keretében, amelyet a nemzeti bíró annak megállapítása érdekében végez, hogy jelentős egyenlőtlenség áll-e fenn az e szerződés alapján a felekre háruló kötelezettségek között, e bíró figyelembe veheti az olyan nemzeti rendelkezéseket is, amelyek magasabb szintű védelmet biztosítanak a fogyasztóknak, mint az említett irányelv rendelkezései.**

Aláírások